

Motion till riksdagen

1987/88:Jo822

av Anna Wohlin-Andersson m. fl. (c)

om ersättningen för viltskador

Kostnaderna för viltskador har blivit allt mer betungande för jordbruket. Det finns exempel där jordbrukare ansett sig nödsakade att sluta med sin näringsutövning på grund av orimligt stora viltskador. För något årtionde sedan var problemen med viltskador som regel av marginell betydelse för jordbruket. I dag är emellertid situationen helt förändrad. De största skadorna på gröda förorsakas totalt sett av älg. Skador förorsakade av hjortar ökar i landets södra och mellersta delar. Till detta kommer kraftigt ökande skador orsakade av gäss och lokalt även av tranor. Utöver detta har riksdagen 1987 beslutat att frilevande vildsvin skall få sprida sig över landet. Av samtliga viltarter är vildsvinet den i särklass största skadegöraren för jordbruksnäringen.

De ersättningsregler som gäller för viltskador är mycket otillfredsställande. Självrisksbeloppen för den enskilde jordbrukaren är oskäligt höga. Nuvarande schablonmässiga beräkningsgrunder för självrisksbeloppen medför i många fall orimliga konsekvenser för den skadedrabbade jordbrukaren. Enligt 5 § förordningen om ersättning vid viltskador m. m. gäller följande: "Självrisken för skador inom jordbruksföretag utgör en och en halv procent av ett för företaget beräknat skördevärde, dock lägst ettusen kronor. Skördevärdet beräknas som produkten av företagets totala areal och medelvärdet av de normskördevärden för havre och korn som tillämpas inom lantbruksstatistiken för området i fråga." Med totalarealen som beräkningsgrund medräknas bl. a. både vall och helträda i underlaget för framräkning av självrisken. Detta är en helt oacceptabel regel som måste förändras så att självrisken för den enskilde jordbrukaren ställs i relation till brukningsenhetens verkliga skördeutfall och vad som i övrigt kan anses skäligt i det enskilda fallet.

Hela systemet för ersättning vid viltskador bör bli föremål för en grundlig översyn. Detta gäller särskilt grunderna för beräkning av självrisken. Samtidigt bör finansieringsfrågorna vad gäller medlen för skadeersättning utredas. Med den ökande skadesituation som råder föreligger redan nu brist i många av de länsvisa viltskadefonderna. Med nuvarande ökningstakt av viltskadorna är snart alla viltskademedel förbrukade. Med en minskande älgavskjutning minskar även viltskadefondernas kapitaltillskott. Det kan även ifrågasättas om skador förorsakade av exempelvis gäss, tranor eller vildsvin skall ersättas med de medel som uttages som avgifter för fällda älgar. De uttagna älgavgifterna bör naturligt nog i huvudsak användas för att täcka skadekostnader förorsakade av älg. Den pågående ökningen av

viltskador gör andra finansieringskällor nödvändiga. Det torde därvid vara ofrånkomligt att budgeterade statsmedel tages i anspråk för skadeersättning.

Mot. 1987/88
Jo822

Om frilevande vildsvin får sprida sig över hela Syd- och Mellansverige, kommer nuvarande skadenivå att öka mycket kraftigt. Till skillnad från älgen, kan en frilevande vildsvinsstam som regel inte producera så stort köttvärde att det motsvarar de skador vildsvinen förorsakar. Till de direkta skadorna i form av betning och nedtrampning av gröda måste även läggas de maskinskadorna som uppbökad jord och sten kan förorsaka på exempelvis skördetröskor, halmpressar m. m.

Det finns starka skäl som talar för att riksdagen omprövar sitt beslut från 1987 och vidtar åtgärder för en total utrotning av de ännu så länge tämligen fåtaliga vildlevande vildsvinen. Då de nu förekommande vildsvinen är illegalt utsläppta eller förrymda individer från vilthägn, skulle den svenska faunan inte lida någon skada av att dessa importerade blandrassvin utrotades. Ur faunasynpunkt skulle detta snarare vara till fördel. Särskilt stor fördel skulle det vara för det svenska jordbruket och dess i många avseenden hårt prövade utövare. Under alla förhållanden måste samhället taga fullt ansvar för hela den kostnad som de på konstlad väg etablerade vildsvinen förorsakar enskilda jordbrukare. För vildsvinsskador skall således ingen självrisk få borträknas från den ersättningsgaranti för sådana skador som riksdagen måste lagfästa som fullt ut ersättningsbara.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär en genomgripande utredning över ersättningsreglerna för viltskador och beräkningen av självriskerna,
2. att riksdagen hos regeringen begär att de frilevande vildsvinen utrotas,
3. att riksdagen beslutar att full ersättning utan självrisk skall utgå för alla slag av skador förorsakade av vildsvin.

Stockholm i januari 1988

Anna Wohlin-Andersson (c)

Larz Johansson (c)

Kerstin Göthberg (c)